

„HEJT?
HEJTU NIE PROMUJE,
HEJT BANUJE,
BO REAGUJE”

WARSZTAT WERSJA DŁUGA

*„Wszystko co słyszymy jest opinią, nie faktem.
Wszystko co widzimy jest punktem widzenia, nie prawdą”.
Marek Aureliusz*

HEJT? HEJTU NIE PROMUJĘ. HEJT BANUJĘ, BO REAGUJĘ“ warsztat wersja długa

DO KOGO: Warsztat kierowany jest do uczniów w wieku: 13-17 lat

CZAS TRWANIA: 90 min

CEL GŁÓWNY: zapoznanie młodzieży ze zjawiskiem hejtu, jego przyczynami i konsekwencjami. Uświadomienie, co robić, gdy zetkną się z hejtem. Jak również uwrażliwienie na godność własną i godność drugiego człowieka.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zapoznanie uczniów z definicją hejtu, mowy nienawiści, cyberbullingu, trollingu.
- Uświadomienie uczniom przyczyn zjawiska hejtu
- Uświadomienie konsekwencji zjawiska hejtu.
- Uświadomienie jak można sobie radzić z hejtem.
- Nauka pracy w grupie wyrażania własnej opinii bez obrażania.
- Uwrażliwienie na godność drugiego człowieka.

PROPONOWANE TECHNIKI I NARZĘDZIA: wykłady, dyskusja, ćwiczenia w grupach, burza mózgów, ćwiczenia ruchowe.

SPRZĘT: rzutnik, komputer, tablica, duże arkusze papieru (np. C1), przybory do pisania, kolorowe karteczki.

SALA: Zalecanie, aby w sali nie było ławek, a uczniowie siedzieli w kręgu, aby była możliwość swobodnego przestawiania krzeseł i poruszania się po sali.

HEJT? HEJTU NIE PROMUJĘ. HEJT BANUJĘ, BO REAGUJĘ“ warsztat wersja długa

Ważne!

Ze względu na temat ważne, aby nauczyciel/prowadzący przez cały czas zwracał uwagę na sposób pracy uczniów w grupach, na ich sposób wyrażania opinii, krytyki.

Ważne, aby cały czas podkreślać, że mamy prawo wyrażać własne zdanie, lecz w taki sposób, aby godność drugiej osoby pozostała nienaruszona, aby dbać cały czas o godność własną i innych.

CZĘŚĆ I – WSTĘP

Na wstępie prowadzący/nauczyciel krótko przedstawia cel i zakres warsztatu oraz jego plan.

1. Ćwiczenie 1 - Ustalenie zasad pracy w grupie

CEL: Jeśli lekcja odbywa się w ramach jednej klasy, to uczniowie już się znają. Lecz mimo to ważne jest ustalenie wspólnych zasad pracy, które będą obowiązywały przez czas trwania warsztatu i na które zgodzą się wszyscy uczniowie. W ten sposób da to poczucie bezpieczeństwa wszystkim, a także stworzy warunki do otwartości i szczerości. Ćwiczenie to też wprowadza do pracy grupowej i dyskusji jednocześnie uczy wzajemnego szacunku.

MATERIAŁY: tablica, duże arkusze papieru, przybory do pisania.

CZAS TRWANIA: 10 minut

OPIS ĆWICZENIA:

Ustalenie zasad można przeprowadzić wg jednego z zaproponowanych poniżej scenariuszy:

- Nauczyciel wypisuje na tablicy/flipcharcie zasady jakie powinny obowiązywać podczas trwania warsztatu. Następnie uczniowie przez podniesienie ręki wyrażają zgodę na każdy z punktów. Na koniec można zapytać czy ktoś chciałby coś dodać: (*proponowane zasady: powstrzymujemy się od oceniania, wyśmiewania, krytykowania, pozwalamy każdemu zakończyć wypowiedz, pomagamy sobie, szanujemy siebie nawzajem i swoje opinie nawet jak są inne, używamy komunikatu Ja zamiast Ty*).

Lub

- Nauczyciel dzieli grupę na 2, 3 podgrupy. Każda grupa dostaje dużą kartkę papieru i przybory do pisania. Grupa spisuje na kartce, co jest ważne dla niej, jakie zasady powinny zostać spełnione, żeby wszyscy czuli się bezpiecznie. Po 5 minutach każda z grup odczytuje na głos 3-5 swoich propozycji, a nauczyciel zapisuje propozycje na tablicy. Na koniec pyta całą klasę czy zgadzają się na wszystkie propozycje.

CZĘŚĆ II – CZĘŚĆ GŁÓWNA

2. Ćwiczenie 2 – Hejt, co to jest?

FORMA: Praca w grupach oraz dyskusja na forum grupy.

CEL: Uświadomienie, co jest hejtem, a co nim nie jest. Nauka współpracy i wyrażania własnych opinii z uwzględnieniem poszanowanie zdania innych.

MATERIAŁY: tablica, duże arkusze papieru, przybory do pisania.

CZAS TRWANIA: 20 minut

OPIS ĆWICZENIA:

Na początku nauczyciel zadaje uczniom kolejne pytania, dzieci w odpowiedzi podnoszą ręce w górę:

1. Kto korzysta z mediów społecznościowych: facebook, snapchat, instagram, askfm, youtube, musical.ly, z forów internetowych, grup dyskusyjnych?
2. Kto umieszcza posty, zdjęcia?
3. Kto komentuje posty, zdjęcia koleżanek, kolegów?
4. Kto udostępnia posty, zdjęcia innych osób?

Następnie nauczyciel dzieli wszystkich uczniów na podgrupy (tak żeby w każdej grupie nie było więcej niż 6 osób). Każda grupa dostaje dużą kartkę papieru i przybory do pisania. Grupy należy podzielić proporcjonalnie na dwa tematy:

- **CO JEST HEJTEM** - grupy z tym tematem mają za zadanie wypisać wszystko to, co według nich jest hejtem, (można zasugerować podanie przykładów).
- **CO NIE JEST HEJTEM** - grupy z tym tematem mają za zadanie wypisać wszystko to, co według nich nie jest hejtem, (*nauczyciel może naprowadzić, jeśli uczniowie nie będą wiedzieli, że chodzi o konstruktywną krytykę, własną opinię bez etykietowania, oceniania, obrażania drugiej osoby, o słowa wsparcia, empatii*).

Po 5-10 minutach grupy kończą pracę. Nauczyciel prosi, aby każda z grup przedstawiła, to co zanotowali. Nauczyciel zapisuje na tablicy, w osobnych częściach, to, co uczniowie przedstawiają, na bieżąco dopytując uczniów:

- *co mieli na myśli,*
- *prosząc o rozwinięcie, o przykłady,*
- *parafrazując słowa uczniów.*

3. Ćwiczenie 3 - Definicje

CZAS TRWANIA: 10 minut

Nauczyciel przedstawia definicję **hejtu**, **mowy nienawiści**, **trollingu**. Ważne aby podkreślić, że hejt to element mowy nienawiści, że hejt to jest forma przemocy, a od hejtu krótka droga do cyberbullingu. Zalecane wyświetlenie definicji na ekranie lub wypisanie na tablicy. Można dodatkowo powyższe definicje rozdać uczniom na kartkach (*definicje zamieszczone są na końcu, w części „Dodatek”*).

4. Ćwiczenie 4 – Hejt: przyczyny, skutki, obrona.

FORMA: Praca w grupach oraz dyskusja na forum grupy.

CEL: Uświadomienie jakie emocje mogą towarzyszyć odbiorcy hejtu, jakie mogą być konsekwencje hejtu, co może motywować autora hejtu, co może zrobić autor hejtu żeby się obronić, czego natomiast robić się nie powinno. Dodatkowo, nauka współpracy w grupie i wyrażania własnych opinii z uwzględnieniem poszanowanie zdania innych.

MATERIAŁY: tablica, duże arkusze papieru, przybory do pisania

CZAS TRWANIA: 20 minut

OPIS ĆWICZENIA:

Nauczyciel dzieli wszystkich uczniów na 6 podgrup. Każda grupa dostaje dużą kartkę papieru i przybory do pisania. Każda z grup dostaje jeden z poniższych tematów:

1. Co może czuć odbiorca hejtu?

(ważne by znalazły się na liście: złość, smutek, przygnębienie, apatia, strach, obawa, niemoc, frustracja, osamotnienie, poczucie odrzucenia).

2. Jakie mogą być konsekwencje hejtu dla jego odbiorcy?

(ważne by znalazły się na liście: pogorszenie samopoczucia, utrata wiary w siebie, obniżona samoocena, odcięcie się od grupy rówieśniczej, izolacja, zaniechanie hobby, zainteresowania, jeśli tego dotyczył hejt, depresja, próba samobójcza, samobójstwo, agresja skierowana do kogoś innego).

3. Dlaczego i po co ktoś jest twórcą hejtu?

(ważne by znalazły się na liście: ktoś mógł sam doświadczyć przemocy, hejtu, potrzeba odreagowania złości, frustracji, potrzeba zwrócenia na siebie uwagi, potrzeba bycia zauważonym, chęć wyrażenia swojej opinii, potrzeba wpływania na opinię innych, czyli trolling, potrzeba zabicia nudy, potrzeba zabawy, potrzeba poprawy samopoczucia, potrzeba poczucia się lepszym, czyli poprawa samooceny).

HEJT? HEJTU NIE PROMUJĘ. HEJT BANUJĘ, BO REAGUJĘ“ warsztat wersja długa

4. Jakie mogą być konsekwencje hejtu dla jego twórcy?

(ważne by znalazły się na liście: bycie zgłoszonym do administratora strony, wyrzucenie z forum / grupy dyskusyjnej, zablokowanie, ośmieszenie na tle grupy, konsekwencje prawne (nikt nie jest anonimowy w internecie)).

5. Co powinno się zrobić, a czego nie robić w sytuacji stania się odbiorcą hejtu?

(ważne by znalazły się na liście: należy powiedzieć o tym zaufanej osobie dorosłej, zgłosić do administratora strony, portalu, nie należy odpowiadać hejtem na hejt, zatrzymywać tego tylko dla siebie).

6. Co powinno się zrobić, a czego nie robić w sytuacji bycia świadkiem hejtu?

(ważne by znalazły się na liście: należy wesprzeć odbiorcę hejtu osobiście lub poprzez wspierający komentarz, pomóc zgłosić hejt administratorowi strony, nie należy udostępniać postu, komentarza, odpowiadać hejtem na hejt, pozostać pasywnym, czyli nie reagować).

Po 5-10 minutach grupy kończą pracę. Nauczyciel prosi, aby każda z grup przedstawiła swoją listę. Po zakończeniu prezentacji każdej z grup można dopytać pozostałe grupy, czy coś chcą dodać. Każdą z kartek można przykleić do tablicy lub w innym widocznym miejscu.

5. Ćwiczenie 5 – Powiedz stop hejtowi.

Nauczyciel przedstawia **możliwości zgłaszania hejtu do administratora strony**. Zalecane wyświetlenie na ekranie. Można obejrzeć każdy z filmów instruktażowych.

1. Zgłoś hejt do administratora strony, portalu. Jak to możesz zrobić:

- Na facebooku: <https://www.youtube.com/watch?v=sJnPZlaiEA0>
- Twitter: <https://www.youtube.com/watch?v=AeFWZJ8JEYo>
- Goggle +: <https://www.youtube.com/watch?v=NPb31ZDKPDw>
- Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=Wk7CEcslsAQ>

- Lub Poprzez stronę HEJT STOP: <http://hejtstop.pl/>

2. Wciąż nie wiesz co zrobić? Porozmawiaj z osobą dorosłą (poradnik dla uczniów).

PAMIĘTAJ!

Zanim udostępnisz coś – pomyśl!

Zanim wrzucisz laika – pomyśl!

6. Ćwiczenie 5 – Wspólna refleksja

FORMA: Praca w grupach oraz prezentacja na forum.

CEL: Podsumowanie treści przekazanych podczas warsztatu.

MATERIAŁY: kartki, przybory do pisania

CZAS TRWANIA: 15 minut

OPIS ĆWICZENIA:

Nauczyciel dzieli klasę, grupę uczniów na 4 podgrupy. Każda z grup dostaje kartkę papieru i przybory do pisania. Każda grupa losuje początek jednego z 4 zdań i ma za zadanie dokończyć swoje zdanie. Ważne, żeby treści zdań były wynikiem decyzji całej grupy. Wskazanie, żeby zwracać na formę komunikacji między uczniami podczas ćwiczenia.

1. **Gdy mnie atakujesz przez hejt czuję**
2. **Gdy atakujesz przez hejt moją koleżankę, mojego kolegę czuję.....**
3. **Gdy mnie atakujesz przez hejt mam prawo.....**
4. **Gdy atakujesz przez hejt moją koleżankę, kolegę mam prawo.....**

Następnie wszystkie grupy stają naprzeciw siebie, nadal pozostając w swoich grupach, ale tak żeby wszyscy zwróceni byli do siebie twarzami. Następnie każda z grup po kolei czyta na głos pełne zdanie.

7. Podsumowanie

Nauczyciel podaje najważniejsze wnioski wynikające z treści warsztatu. Może o to zapytać uczniów.

DODATEK: DEFINICJE

MOWA NIENAWIŚCI

wg Rady Europy

Mowa nienawiści obejmuje wszelkie formy wypowiedzi, które szerzą, propagują czy usprawiedliwiają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm oraz inne formy nienawiści bazujące na nietolerancji m.in.: nietolerancję wyrażającą się w agresywnym nacjonalizmie i etnocentryzmie, dyskryminację i wrogość wobec mniejszości, imigrantów i ludzi o imigranckim pochodzeniu.

Według Unii Europejskiej

Określone poniżej czyny, które są popełniane na tle rasistowskim lub ksenofobicznym, podlegają sankcjom karnym jako przestępstwa kryminalne:

- publiczne nawoływanie do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się według rasy, koloru skóry, pochodzenia, wyznawanej religii lub światopoglądu albo przynależności narodowej lub etnicznej, lub przeciwko członkowi takiej grupy,
- publiczne rozpowszechnianie lub rozprowadzanie tekstów, obrazów lub innych materiałów zawierających treści rasistowskie i ksenofobiczne,
- publiczne aprobowanie, negowanie lub rażące pomniejszanie zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych w rozumieniu art. 6, 7 i 8 statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz zbrodni określonych w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego, jeśli czyny takie mogą podburzać do przemocy lub wzbudzać nienawiść skierowaną przeciwko takiej grupie lub jej członków.

HEJT

Pod pojęciem hejt przyjmujemy działanie w Internecie wymierzone w indywidualne osoby. To opinia dotycząca konkretnej osoby wyrażona w sposób ostry, raniący i obrażający, wręcz „chamski”, w sposób wyrażający pogardę. Towarzyszy temu często wulgarny język. Hejt można wyrażać w sposób: słowny, pisemny i obrazkowy. Hejt dotyczy ludzi sławnych, ale też spotykają się z nim zwykli ludzie na forach internetowych, portalach typu facebook, ask.fm itd. Hejt prowadzi do poważniejszego zjawiska jakim jest mowa nienawiści, a ta z kolei do wykluczenia, dyskryminacji i przemocy.

TROLLING

Trollowanie (trolling) – antyspołeczne zachowanie charakterystyczne dla forów dyskusyjnych i innych miejsc w Internecie, w których prowadzi się dyskusje. Osoby uprawiające trollowanie nazywane są trollami.

HEJT? HEJTU NIE PROMUJĘ. HEJT BANUJĘ, BO REAGUJĘ“ warsztat wersja długa

Trollowanie polega na zamierzonym wpływaniu na innych użytkowników w celu ich ośmieszenia lub obrażenia (czego następstwem jest wywołanie kłótni) poprzez wysyłanie napastliwych, kontrowersyjnych, często nieprawdziwych przekazów czy też poprzez stosowanie różnego typu zabiegów erystycznych. Podstawą tego działania jest upublicznienie tego typu wiadomości jako przynęty, która doprowadzić mogłaby do wywołania dyskusji. Typowe miejsca działania trolli to grupy i listy dyskusyjne, fora internetowe, czaty, dyskusje pod postami na mediach społecznościowych, forach. Trollowanie jest złamaniem jednej z podstawowych zasad etykiety. Jego efektem jest dezorganizacja danego miejsca w internecie, w którym prowadzi się dyskusję i skupienie uwagi na trollującej osobie.

CYBERBULLING

Cyberbullying to elektroniczna agresja rówieśnicza, gdzie zarówno sprawca, jak i ofiara to młodzi ludzie najczęściej jakoś ze sobą powiązani (np. uczęszczający do tej samej klasy). Zwykle też jako cyberbullying traktuje się działania powtarzalne – których negatywne oddziaływanie na ofiarę jest rozciągnięte w czasie.

*Warsztat został przygotowany przez Global Dignity Poland.
Zezwala się na wykorzystanie całości lub wybranych części materiału
na potrzeby edukacyjne.*

